

Sermayenin yeni saldırısı: Kıdem tazminatı fona dönüştürülsün

Hazine ve Maliye Bakanı **Berat Albayrak** in açıkladığı "Yeni Ekonomi Programı Yapısal Dönüşüm Adımları 2019" metni işveren örgütlerine coşkuyla karşılandı. **İstanbul Ticaret Odası**, dokuz adet slayttan oluşan sunum metnini "yapısal dönüşüm adımlarının reformist bir akın yansıması" olarak nitelendirdi; **İstanbul Ticaret Borsası**, "her başlığı bir devrim niteliğindeki açıklama iş dünyamızın beklentilerinin üzerindedir" yorumunu dile getirmekteydi. **Tüm Sanayici ve İş Adamları Derneği (TUMSİAD)** da "açıklanan reform paketi Türkiye ekonomisinin 2019'daki rotasını gösteriyor ve iş dünyasının beklentilerinin karşılayan argümanlarından oluşuyor" sözleriyle "dengeleme" diye anılan süreçle ilişkin stratejik umutlarını yansıtıyordu.

İstanbul Sanayi Odası ise "... açıklanan yapısal dönüşüm adımları (ile) uzun vadeli tasarrufları güçlendirmek adına yapılacak en önemli hamlelerden birinin de kıdem tazminatı reformu olduğunu dile getiriyor (ve) Türkiye'nin en büyük ihtiyacı olan uzun vadeli fon birikimine güçlü bir katkı sağlayacağı için çok anlamlı ve değerli buluyoruz" diyerek sermaye kesiminin ana düşüncesini vurgulamaktaydı.

Gerçekte ise açık işsizlik oranının yüzde 15'e yaklaştığı, emfasyonun yüzde 20 düzeyinde süregeldiği ve döviz piyasalarında belirsizlik ve dalgalanmaların şiddetlendiği mevcut koşullarda Türkiye sermayesinin kendi iç dinamikleriyle ve güdük birikim yapıyla bu krizi atlama son derece zor gözükmektedir. Krizin başlıcağları günlerden bu yana yaşanan işten çıkarmalar ve reel ücretlerdeki gerilemeler, sermaye sınıfına krizi atlatabilecek derecede yeterli bir tasarruf sağlamaktan uzaktır. Sermaye çevreleri krizi fırsat bilerek yepyeni bir karşı saldırı hazırlığına girmiş durumdadır. Kıdem tazminatının fona dönüştürülmesi ve Bireysel Emeklilik Sistemi (BES) ile bütünlüğüdür.

Sermaye örgütlerinin ve sözcülerinin savlarına göre Türk sanayisi mevcut koşullarda küresel ekonomide rekabet şansı yakalayabilmek için kıdem tazminatı yükünden kurtarılmalıdır, kıdem tazminatı yükü işgücü piyasalarında "kabiliyet" yaratmakta ve istihdamın arttırılmasını engellemektedir; zaten işsizlik sigortası kurulmuşken işçilere ayrıca kıdem tazminatı sağlanmasının geçerli bir nedeni kalmamıştır; vs. vs...

Söz konusu savlar, 1936 yılında 3008 sayılı yasayla yürürlüğe girmiş olan kıdem tazminatı üzerine hukuk sistemimizde yaratılmış olan boşluklar ve kavram kargaşasını fırsat bilerek özenle öne sürülmektedir. Oysa kıdem tazminatının amacının ve tarifinin doğru yapılması durumunda, bu savların gerçeklerden ne kadar uzak olduğunu görmek ve ardında yatan ana görüşlerin aslında sermaye kesiminin krizden en az zararlı çıkmasını sağlayabilmek için "dengeleme" diye anılan sürecin bedelini emekçi sınıfları yıkmaktan ibaret olduğunu anlamak hiç de güç değildir.

Her şeyden önce, kıdem tazminatının ana amacı hatırlanmalıdır: "Kıdem tazminatı, kıdemliğin ödüllendirilmesi ve işbaşında yıpratmanın tazminidir". Zira işçinin çalışırken ürettiği katkı nedeniyle almış olduğu ücret hiçbir zaman katkısının tam karşılığı olamaz. Bunun ötesinde, işçi çalıştığı sürece bedenen ve fiziksel olarak bir kayba uğrar. Kıdem tazminatı bir bakıma bu yıpratmanın ve işyerine bağlılığın karşılığıdır.

Kıdem tazminatının fona devri ve BES ile birleştirilerek zorunlu bir finansal birikim modeline dönüştürülmesi önerisi bir yandan emekçilerin gelirleri üzerinden yeni bir el koyma ve sömürünün perçinlenmesi anlamına gelirken, bir yandan da öz kaynakları tükümlenmiş olan yerel finans sermaye örgütlerine yeni taze kaynaklar yaratmayı ve bu çarpık rant düzenine yeni aktarımlar kurgulamayı amaçlamaktadır.

Sermaye örgütleri her şeyden önce "Türkiye ekonomisinin süregiden büyük durgunluk sürecinden niçin en gözetilmediği etkilenen ekonomi olduğu" sorusunu kendilerine sormaları gerekmektedir. Türkiye ekonomisi özellikle IMF ile Yakın İzleme Anlaşması'nın imzalandığı 1998'den sonra giderek hızlanarak bir ucuz ithalat ve spekülasyon çarpmasına dönüştürülmüş durumdadır. "İhracata yönelik inovasyoncu ekonomi", "Avrasya'nın sanayi üretim üssü", "Dünya Ticaret Örgütü normlarına bağlılık", "etkin ve yöneticimci devlet" gibi cılız sözlerle sürdürülen bu yeni-emperyalist saldırının aktif bir ögesi konumunda olan ulusal sermaye örgütlerinin şimdiki krizi fırsat bilerek emekçilerin kazanılmış haklarına karşı giriştiği saldırıların meşru hiçbir yanı yoktur.

"Kıdem tazminatının fona dönüştürülerek BES'e dahil edilmesi" önerisi bir yapısal reform unsuru değil; doğrudan doğruya yerel sermaye sınıflarının krizi bir fırsat bilerek stratejik çıkarlarının geliştirilmesi arzularının somut bir uzantısıdır.

İstanbul Sanayi Odası (İSO), Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi'nin ilkinin açıkladı. Endeks mart ayında 52,3 olurken, güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. İyileşme, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Suudi Arabistan'da büyüme güc kazandı

İSO'dan Türkiye açıklaması

Mart endeksi, güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. İyileşme, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. BAE ve Suudi Arabistan'da büyüme güc kazandı. ABD'de ekonomik aktivite önceki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte güçlü hızda artarken, Çin'deki aktivite de Haziran 2018'den beri gözlenen en yüksek hızda arttı. Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi olan İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İhracat İklimi Endeksi'nin Mart 2019 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların ihracat ikliminde iyileşmeye, altındaki değerlerin bozulmaya işaret ettiği mevsimsel etki-

lerden arındırılmış olarak açıklanan verilere göre, şubat ayında 52,4 olarak ölçülen İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi martta da aynı iyileşme seyirini sürdürerek 52,3 seviyesinde gerçekleşti. Endeks, imalatçıların ihracat pazarlarından gelen talepte güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. Türk imalatçıların ihracat koşulları mart ayında belirgin bir şekilde iyileşti. Bu durum, Orta Doğu pazarlarında güçlenen tale-

bin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. Ayrıca, Çin'in büyüme görünümünde de yılın ilk çeyreğinin sonunda iyileşme gerçekleşti.

BAE ve Suudi Arabistan genel iyileşmeyi destekledi

Mart ayında ekonomik aktivitenin en hızlı artış kaydettiği iki ülke; Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri oldu. Her iki ekonomide de büyüme önceki

aya göre ivme kazandı. Türk imalat sanayi ihracat pazarının yaklaşık yüzde 3,5'ini oluşturan bu iki ülke, ihracat iklimindeki genel iyileşmeyi destekledi. Buna karşılık, imalatçıların en büyük ihracat pazarı olan Almanya'da talebin zayıfladığına yönelik işaretler devam etti. Ekonomik aktivitenin genişlemeyi sürdürmesine rağmen imalat üretimindeki düşüşle birlikte büyüme yaklaşık son altı yılın en düşük hızında gerçekleşti. Avrupa'nın diğer bölgelerinde de zayıflama kaydedildi. İngiltere'nin üretimi mart ayında değişim göstermezken, Fransa'da ekonomik aktivite son dört ayın üçünde düşüş sergiledi. Diğer ekonomilerde ise büyümenin yeniden toparlandığı yönünde işaretler oldu. İspanya ve Hollanda'da üretim artışı şubat ayına göre hızlandı.

◆ Mart endeksi, güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti

ISO Türkiye İhracat İklimi Endeksi 52,3 oldu

ANKARA TİCARET

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi olan **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İhracat İklimi Endeksi** martta 52,3 seviyesinde gerçekleşti. Mart endeksi, güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti.

İyileşme, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. BAE ve Suudi Arabistan'da büyüme güç kazandı. ABD'de ekonomik aktivite önceki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte güçlü hızla artarken, Çin'deki aktivite de Haziran 2018'den beri gözlenen en yüksek hızda arttı.

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi olan **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye İhracat İklimi Endeksi**'nin Mart 2019 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların ihracat ikliminde iyileşmeye, altındaki değerlerin bozulmaya işaret ettiği mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak açıklanan verilere göre, şubat ayında 52,4 olarak ölçülen **ISO Türkiye İhracat İklimi Endeksi** martta da aynı iyileşme seyrini sürdürerek 52,3 seviyesinde gerçekleşti.

Endeks, imalatçıların ihracat pazarlarından gelen talepte güçlü ve yakın dönem

✓ **İyileşme, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. BAE ve Suudi Arabistan'da büyüme güç kazandı. ABD'de ekonomik aktivite önceki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte güçlü hızla artarken, Çin'deki aktivite de Haziran 2018'den beri gözlenen en yüksek hızda arttı.**

trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. Türk imalatçıların ihracat koşulları mart ayında belirgin bir şekilde iyileşti. Bu durum, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. Ayrıca, Çin'in büyüme görünümünde de yılın ilk çeyreğinin sonunda iyileşme gerçekleşti.

BAE ve Suudi Arabistan genel iyileşmeyi destekledi

Mart ayında ekonomik aktivitenin en hızlı artış kaydettiği iki ülke; Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri oldu. Her iki ekonomide de büyüme önceki aya göre ivme kazandı. Türk imalat

sanayi ihracat pazarının yaklaşık yüzde 3,5'ini oluşturan bu iki ülke, ihracat iklimindeki genel iyileşmeyi destekledi. Buna karşılık, imalatçıların en büyük ihracat pazarı olan Almanya'da talebin zayıfladığına yönelik işaretler devam etti. Ekonomik aktivitenin genişlemeyi sürdürmesine rağmen imalat üretimindeki düşüşle birlikte büyüme yaklaşık son altı yılın en düşük hızında gerçekleşti. Avrupa'nın diğer bölgelerinde de zayıflama kaydedildi. İngiltere'nin üretimi mart ayında değişim göstermezken, Fransa'da ekonomik aktivite son dört ayın üçünde düşüş sergiledi. Diğer ekonomilerde ise

büyümenin yeniden toparlandığı yönünde işaretler oldu. İspanya ve Hollanda'da üretim artışı şubat ayına göre hızlandı.

ABD'de ekonomik aktivite hala güçlü, Çin'de artış var

ABD'de ekonomik aktivite önceki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte güçlü hızla artmaya devam etti. Dünyanın ikinci en büyük ekonomisi olan Çin'deki aktivitenin martta Haziran 2018'den beri gözlenen en yüksek hızla artması bu ülkenin talebinde toparlanma işaretleri olduğunu gösterdi. Çin talebinde son dönemde gözlenen zayıflık Asya'daki çoğu bölgenin yavaşlamasında kısmen etkili

olmuştu. Bu nedenle büyümenin yeniden canlanması küresel ticaret için olumlu bir işaret oldu. Öte yandan, Çin pazarı Türkiye imalat sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 1'ini oluşturuyor.

Diğer BRIC ekonomilerinin (Brezilya, Rusya, Hindistan) tümünde ekonomik aktivite büyüme kaydederken gelişen piyasalar 2019 ilk çeyreğinin sonunda genel olarak gelişmiş piyasalardan daha iyi performans gösterdi.

ISO Türkiye İhracat İklimi Endeksi hakkında değerlendirilmede bulunan IHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker şunları söyledi: "2019 ilk çeyreğinin sonundaki gelişmeler, Türk imalatçıların ihracat pazarlarının coğrafi açıdan çeşitli olmasının önemini ortaya koydu. Mart ayında Avrupa'dan gelen talepte zayıflık sürerken, bu boşluğu Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan'daki aktivitenin ivme kazanmasıyla birlikte Orta Doğu pazarları kapattı. Çin'deki talebin iyileştiğine yönelik belirtiler kalcılaştırmaya başlar ve küresel ticaretin canlanmasına yardımcı olursa, Türk ihracatçıları Orta Doğu'daki güçlü seyre ek olarak batı ekonomilerinden de daha olumlu bir talep tablosuyla karşılaştıracaktır."

Istanbul Sanayi Odası Türkiye İhracat İklimi Endeksi Mart 2019 raporlarının tamamına ekteki dosyalardan ulaşabilirsiniz.

İHRACAT İKLİMİ

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi **ISO Türkiye** İhracat İklimi Endeksi'nin ilkinin açıkladı. Endeks mart ayında 52,3 olurken, güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. İyileşme, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) ve Suudi Arabistan'da büyüme gücü kazandı.

Mart endeksi, güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. İyileşme, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. BAE ve Suudi Arabistan'da büyüme gücü kazandı. ABD'de ekonomik aktivite önceki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte güçlü hızda artarken, Çin'deki aktivite de Haziran 2018'den beri gözlenen en yüksek hızda arttı.

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen öncü göstergesi olan **Istanbul Sanayi Odası (ISO) Türkiye** İhracat İklimi Endeksi'nin Mart 2019 dönemi sonuçları açıklandı. Eşik değeri olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamların ihracat ikliminde iyileşmeye, altındaki değerlerin bozulmaya işaret ettiği mevsimsel etkilerden arındırılmış olarak açıklanan verilere göre, şubat ayında 52,4 olarak ölçülen **ISO Türkiye** İhracat İklimi Endeksi martta da aynı iyileşme seyrini sürdürerek 52,3 seviyesinde gerçekleşti.

Endeks, imalatçıların ihracat pazarlarından gelen talepte güçlü ve yakın dönem trendleriyle uyumlu bir iyileşmeye işaret etti. Türk imalatçıların ihracat koşulları mart ayında belirgin bir şekilde iyileşti. Bu durum, Orta Doğu pazarlarında güçlenen talebin Avrupa'daki yavaşlama işaretlerini telafi etmesinden kaynaklandı. Ayrıca, Çin'in büyüme görünümünde de yılın ilk çeyreğinin sonunda iyileşme gerçekleşti.

BAE VE SUUDİ ARABİSTAN GENEL İYİLEŞMEYİ DESTEKLEDİ

Mart ayında ekonomik aktivitenin en hızlı artış kaydettiği iki ülke; Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri oldu. Her iki ekonomide de büyüme önceki aya göre ivme kazandı. Türk imalat sanayi ihracat pazarının yaklaşık yüzde 3,5'ini oluşturan bu iki ülke, ihracat

iklimindeki genel iyileşmeyi destekledi. Buna karşılık, imalatçıların en büyük ihracat pazarı olan Almanya'da talebin zayıfladığına yönelik işaretler devam etti. Ekonomik aktivitenin genişlemeyi sürdürmesine rağmen imalat üretimindeki düşüşle birlikte büyüme yaklaşık son altı yılın en düşük hızında gerçekleşti. Avrupa'nın diğer bölgelerinde de zayıflama kaydedildi. İngiltere'nin üretimi mart ayında değişim göstermezken, Fransa'da ekonomik aktivite son dört ayın üçünde düşüş sergiledi. Diğer ekonomilerde ise büyümenin yeniden toparlandığı yönünde işaretler oldu. İspanya ve Hollanda'da üretim artışı şubat ayına göre hızlandı.

ABD'DE EKONOMİK AKTİVİTE HALA GÜÇLÜ, ÇİN'DE ARTIŞ VAR

ABD'de ekonomik aktivite önceki aya kıyasla yavaşlamakla birlikte güçlü hızda artmaya devam etti. Dünyanın ikinci en büyük ekonomisi olan Çin'deki aktivitenin martta Haziran 2018'den beri gözlenen en yüksek hızda artması bu ülkenin talebinde toparlanma işaretleri olduğunu gösterdi. Çin talebinde son dönemde gözlenen zayıflık Asya'daki çoğu bölgenin yavaşlamasında kısmen etkili olmuştu. Bu nedenle büyümenin yeniden canlanması küresel ticaret için olumlu bir işaret oldu. Öte yandan, Çin pazarı Türkiye imalat sektörü ihracatının yaklaşık yüzde 1'ini oluşturuyor. Diğer BRIC ekonomilerinin (Brezilya, Rusya, Hindistan) tümünde ekonomik aktivite büyüme kaydederken gelişen piyasalar 2019 ilk çeyreğinin sonunda genel olarak gelişmiş piyasalardan daha iyi performans gösterdi.

ISO Türkiye İhracat İklimi Endeksi hakkında değerlendirmede bulunan IHS Markit Direktör Yardımcısı Andrew Harker şunları söyledi:

"2019 ilk çeyreğinin sonundaki gelişmeler, Türk imalatçıların ihracat pazarlarının coğrafi açıdan çeşitli olmasının önemini ortaya koydu. Mart ayında Avrupa'dan gelen talepte zayıflık sürerken, bu boşluğu Birleşik Arap Emirlikleri ve Suudi Arabistan'daki aktivitenin ivme kazanmasıyla birlikte Orta Doğu pazarları kapattı. Çin'deki talebin iyileştiğine yönelik belirtiler kalcılışmaya başlar ve küresel ticaretin canlanmasına yardımcı olursa, Türk ihracatçıları Orta Doğu'daki güçlü seyre ek olarak batı ekonomilerinden de daha olumlu bir talep tablosuyla karşılaşabilir." **(HABERTÜRK)**